

Työsuojelun EU-tiedote 2/2024

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työ- ja tasa-arvo-osasto 13.9.2024

Sisältö

1	Unkarin puheenjohtajakausi.....	4
2	Vireillä olevat lainsäädäntö- ja muut hankkeet	6
2.1	Työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva EU:n strategiakehys 2021-2027	6
3	EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano	7
3.1	Syöpädirektiivin päivitys	7
3.2	Asbestidirektiivin päivitys.....	8
3.3	Direktiivi lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvojen asettamisesta	9
3.4	Koneasetus	10
3.5	Neuvoston päätös jäsenvaltioiden kehittamisesta ratifioimaan väkivaltaa ja häirintää koskeva ILO:n yleissopimus	11
4	Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat.....	12
4.1	Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (ACSH)	12
4.2	Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)	13
4.3	Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)	15
5	Euroopan työviranomainen (ELA).....	16
5.1	Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi	17

LUKIJALLE

Tähän ajankohtaistiedotteeseen on koottu Euroopan unionissa vireillä olevat työsuojeluun liittyvät lainsäädäntöasiat sekä kuvaukset työsuojelualan EU:n toimijoista. Työsuojeluun liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevat kansalliset lainsäädäntö- ja muut hankkeet esitetään Työsuojelun säädösvalmistelun seuranta -tiedotteessa. Kumpaakin tiedotetta päivitetään noin kaksi kertaa vuodessa.

Leena Alanko

Suunnittelija

Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja tasa-arvo-osasto

sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

puhelin: 02951 63567

1 Unkarin puheenjohtajakausi

Unkari johtaa vuoden 2024 jälkimmäisen vuosipuoliskon ajan Euroopan Unionin neuvostoa. Puheenjohtajakausi on sille toinen. Samalla kyseessä on ensimmäinen kerta, kun puheenjohtajamaana toimii Euroopan parlamentin epädemokraattiseksi luokitteleva maa. Unkari on ollut oikeusvaltiorikkeiden takia EU:n tarkkailulistalla vuodesta 2018 lähtien. Ukrainaan kohdistuvan Venäjän hyökkäyksen alkamisen jälkeen haasteita ja huolta on aiheuttanut myös se, että Unkari on jarruttanut EU:n Venäjän vastaisia pakotteita ja Ukrainan tukemista sodassa.

Unkari keskittyy puheenjohtajakaudellaan seuraaviin EU-toiminnan painopistealueisiin:

- Kilpailukyvyn parantaminen
 - uuden eurooppalaisen kilpailukykyohjelman (New European Competitiveness Deal) edistäminen; kilpailukyvyn huomioon ottaminen kaikilla politiikkaloikoilla
- Puolustuspolitiikan vahvistaminen
 - erityishuomio eurooppalaisen puolustusteollisen ja -teknologisen pohjan vahvistamiseen sekä jäsenmaiden välisen koordinaation parantamiseen puolustusalan hankinnoissa
- Laajentuminen
 - jäsenyysneuvotteluiden etenemisen tulee perustua toteutettuihin uudistuksiin ehdokasmaissa; Länsi-Balkanin aseman korostaminen
- Laittoman muuttoliikkeen hillitseminen
 - laittoman maahanmuuton ja ihmissalakuljetuksen estäminen, yhteistyön tehostaminen lähtömaiden kanssa sekä EU:n ulkorajojen turvallisuuden parantaminen
- Koheesiopolitiikan tulevaisuuden muovaaminen
 - korkean tason strategisten keskustelujen järjestäminen koheesiopolitiikan tulevaisuudesta
- Maatalouspolitiikka
 - maanviljelijäkeskeisen, kilpailukykyisen ja kriisinkestävän maatalouspolitiikan edistäminen
- Väestöhaasteisiin vastaaminen
 - keskiössä väestön ikääntyminen, työn luonteen muutos sekä vihreään ja digitaaliseen siirtymään kytkeytyvät väestölliset kysymykset

Sosiaaliset ja työelämään liittyvät asiat jäävät tavoiteohjelmassa vähälle huomiolle. Tavoitteissa todetaan, että EU:n suurin työelämähaaste on työvoimapula, joka vaikuttaa kaikkiin aloihin ja alueisiin ja yhdessä osaamisvajeen kanssa estää yritysten kasvumahdollisuuksia.

- [Unkarin puheenjohtajakauden verkkosivut](#)
- [Unkarin puheenjohtajakauden ohjelma](#)
- [Unkarin puheenjohtajakauden prioriteetit](#)

2 Vireillä olevat lainsäädäntö- ja muut hankkeet

2.1 Työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva EU:n strategiakehys 2021-2027

Komissio julkaisi 28.6.2021 työterveyttä ja -turvallisuutta koskevan EU:n strategiakehymisen 2021-2027. Koronapandemian myötä strategiakehys on erilainen aiempiin verrattuna. Covid-19 kriisin aikana työturvallisuuden ja -terveyden merkitys on entisestään korostunut. Komissio on sisällyttänyt strategiakehymisen yhdeksi avaintavoitteeksi valmiuden kohdata uusia uhkia. Muut avaintavoitteet liittyvät digitalisaatiosta, vihreästä siirtymästä ja väestörakenteen vanhenemisesta aiheutuvien työelämän muutosten hallintaan sekä työtapaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisyyn.

Työmarkkinaosapuolten välisellä vuoropuhelulla on tärkeä merkitys strategian toimeenpanossa. Lisäksi tarvitaan tutkimustietoa, EU-rahoitusta, parempaa lainsäädännön voimaansaattamista sekä tietoisuuden lisäämistä. Toimia on toteutettava sekä EU:n tasolla että kansallisella, alakohtaisella ja yritystasolla.

Strategian välitarkastus tehdään kehyskauden puolivälissä vuonna 2024. Siinä yhteydessä uusi komissio arvioi tarvittavat lisätoimet.

Strategiakehystä on käsitelty EU-jaostoissa ja työsuojeluneuvottelukunnassa. Eduskunnalle on toimitettu syyskuussa 2021 E-kirje (E96/2021) [perusmuistioineen](#).

Lisätietoja: Liisa Hakala
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63 566

3 EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano

3.1 Syöpädirektiivin päivitys

Maaliskuussa 2022 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY (jatkossa syöpädirektiivi) muuttamisesta ((EU) 2022/431). Tällä syöpädirektiivin neljännellä päivitysdirektiivillä annettiin sitovat raja-arvot nikkelille ja sen yhdisteille, bentseenille sekä akryliini- ja metakryliini-akryliinilille. Direktiiviin tehtiin lisäksi merkittävä muutos laajentamalla sen soveltamisala kattamaan lisääntymiselle vaaralliset aineet.

Direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön päivittämällä syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annettua lakia (452/2020; ns. ASA-laki) sekä antamalla uusi valtioneuvoston asetus syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä (113/2024). Laki tuli voimaan 1.4. 2024 ja asetus 5.4.2024 kumoten samalla aiemman valtioneuvoston asetuksen työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (1267/2019). Lisääntymiselle vaarallista lyijyä koskevat velvoitteet siirtyivät osaksi uutta asetusta ja samalla kumottiin lyijytyöstä annettu valtioneuvoston päätös (1154/1993).

Lisätietoja: Katja Danner ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63392 (Danner) ja 02951 63565 (Saarikoski)

3.2 Asbestidirektiivin päivitys

Marraskuussa 2023 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2668 työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä annetun direktiivin 2009/148/EY muuttamisesta. Muutosdirektiivin keskeinen tarkoitus on tiukentaa nykyistä sitovaa asbestin raja-arvoa. Lisäksi direktiivi sisältää lukuisia muita merkittäviä muutoksia koskien muun muassa modernimpiin asbestipitoisuuden mittaamenetelmiin siirtymistä, asbestikartoituksia, työntekijöiden koulutusvaatimuksia sekä asbestityötä tekeviltä yrityksiltä vaadittavia asbestipurkulupia ja näistä luvista ylläpidettäviä kansallisia luetteloita. Direktiivi on pantava kansallisesti täytäntöön 21.12.2025 mennessä.

Direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää yksittäisiä tarkennuksia lakiin eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista (684/2015) sekä laaja-alaisempia muutoksia valtioneuvoston asetukseen asbestityön turvallisuudesta (798/2015). Lisäksi muutettavaksi voi tulla laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), jossa säädetään asbestipurkutyötä koskevasta ennakoilmoituksesta.

Muutokset kansalliseen lainsäädäntöön valmistellaan virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelussa kuullaan asiantuntijoita niistä työnantaja- ja työntekijäliitoista sekä viranomaisista, joiden toimintaan muuttuvat asbestimääräykset erityisesti vaikuttavat. Kansallisten säännösmuutosten valmistelu on käynnistynyt kesäkuussa 2024. Ehdotukset käsitellään työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa.

Hallituksen esitys ja valtioneuvoston asetus annetaan vuoden 2025 aikana.

Lisätietoja: Jarno Virtanen ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63495 (Virtanen) ja 02951 63565 (Saarikoski)

3.3 Direktiivi lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvojen asettamisesta

Huhtikuussa 2024 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/869, jolla päivitetään direktiiviä 2004/37/EY (ns. syöpädirektiivi) ja direktiiviä 98/24/EY (ns. kemikaalidirektiivi) lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sekä di-isosyanaattien raja-arvojen osalta. Direktiivi on pantava kansallisesti täytäntöön 9.4.2026 mennessä.

Direktiivi pannaan kansallisesti täytäntöön päivittämällä lyijyn raja-arvoa koskevat muutokset valtioneuvoston asetukseen syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä (113/2024) ja di-isosyanaattien raja-arvoa koskevat muutokset valtioneuvoston asetukseen kemiallisista tekijöistä työssä (715/2001). Asetusmuutokset valmistellaan työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan HTP-jaostossa.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63565

3.4 Koneasetus

Komissio antoi 22.4.2021 ehdotuksen (COM(2021) 202 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koneista. Asetusehdotuksella on tarkoitus korvata nykyinen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/42/EY koneista ja direktiivin 95/16/EY muuttamisesta (ns. konedirektiivi). Ehdotukseen liittyy komission vaikutustenarviointiraportti SWD(2021) 82 final sekä tiivistelmä vaikutustenarviointiraportista SWD(2021) 83 final.

Euroopan parlamentti hyväksyi asetuksen huhtikuussa ja neuvosto toukokuussa. Uusi koneasetus julkaistiin 29.6.2023 EU:n virallisessa lehdessä (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1230/oj>).

Asetus tuli voimaan 19.7.2023. Sitä on sovellettava 14.1.2027 alkaen, mistä eteenpäin se kumoaa vanhan konedirektiivin (2006/42/EC). Uuden asetuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa koneita koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset EU:ssa, edistää koneiden vapaata liikkuvuutta ja taata työntekijöille ja kansalaisille korkeatasoinen turvallisuus. Vuoden 2024 kuluessa on tarkoitus käynnistää hanke, jossa selvitetään ja toteutetaan tarvittavat kansalliset täytäntöönpanotoimet.

Lisätietoja: Kari Seppänen ja Antti Janas
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63490 (Seppänen) ja 02951 63501 (Janas)

3.5 Neuvoston päätös jäsenvaltioiden kehottamisesta ratifioimaan väkivaltaa ja häirintää koskeva ILO:n yleissopimus

Komissio antoi 22.1.2020 ehdotuksen (COM(2020) 24 final) jäsenvaltioiden valtuuttamisesta ratifioimaan väkivaltaa ja häirintää koskeva Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2019 yleissopimus (nro 190). Yleissopimus hyväksyttiin ILO:n työkonferenssissa kesäkuussa 2019. Ehdotetulla päätöksellä EU:n jäsenvaltiot valtuutettaisiin ratifioimaan yleissopimus siltä osin kuin se kuuluu EU:n toimivaltaan.

Ehdotuksen käsittely oli pitkään jumissa, koska käsittelyssä nousivat esiin kysymykset EU:n toimivallan luonteesta, päätöksen tarpeellisuudesta ja päätöksen velvoittavuudesta yleissopimuksen ratifiointiin. Yleisnäkemyksessä hyväksyttiin kuitenkin 18.9.2023, ja Euroopan parlamentti antoi hyväksyntänsä 12.3.2024. Lopullinen päätös on annettu 25.3.2024 ja se on julkaistu virallisessa lehdessä 2.4.2024 (neuvoston päätös (EU) 2024/1018).

Lisätietoja: Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63459

4 Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat

4.1 Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoytäv komitea (ACSH)

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoytäv komitea (*Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH*) käsittelee kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita.

Komitean tehtävänä on avustaa Euroopan komissiota työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden valmistelussa, täytäntöönpanossa sekä arvioinnissa. Suomen hallituksen edustajajäsenen komiteassa on osastopäällikkö Raimo Antila ja varajäsenet johtaja Liisa Hakala ja neuvotteleva virkamies Sirkku Saarikoski, kaikki sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Komitean alaisuudessa toimii direktiivien valmisteluun ja seurantaan sekä työsuojelun eri osa-alueiden kehittämiseen liittyviä työryhmiä (tällä hetkellä kuusi työryhmää, työ- ja tasa-arvo-osastolta edustus osassa työryhmiä).

Kolmikantainen ACSH koostuu kolmesta Interest Groupista IG (valtio GIG, työntekijät WIG ja työnantajat EIG). IG:t kokoontuvat yleensä ennen ACSH:ia muodostamaan omat näkökantansa käsiteltäviin asioihin, mutta ne voivat tarvittaessa kokoontua myös muutoin. STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto on edustettuna GIG:ssa.

Lisätietoja: Raimo Antila ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63094 (Antila) ja 02951 63565 (Saarikoski)

4.2 Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA) on EU-komission alainen virasto Bilbaossa Espanjassa. Sen toimeksiantoja toteutetaan jäsenvaltioiden koordinaatiokeskusten (Focal Point) muodostaman verkoston avulla. Työterveyslaitos (TTL) on Suomen Focal Point.

Suomessa toimintaa ohjaa TTL:n johtama FOP-ohjausryhmä, jonka puheenjohtaja on kansainvälisten asioiden johtaja Kirsi Ahola ja sihteeri (ns. FOP Manager) vanhempi asiantuntija Taina Pääkkönen. STM:n edustaja on johtaja Liisa Hakala. STM hoitaa EU:ssa EU-OSHA:an liittyvät hallitusten väliset edustukset ja strategiset tehtävät.

EU-OSHA:n vuosien 2023–2025 Terveellinen työ -kampanjan ”Digiajan turvallinen ja terveellinen työ” pääteema syksyllä 2024 on ”tehtävien automatisointi”. Vuoden 2025 teemat ovat ”älykkäät digitaaliset järjestelmät” ja ”tekoälyn hyödyntäminen työn johtamisessa”. EU-OSHA julkaisee selvityksiä ja raportteja kampanjan aiheista, esimerkiksi [asiantuntija-artikkeli](#) virtuaali- ja lisätyn todellisuuden käytön riskeistä ja hyödyistä työ-elämässä sekä [infografiikka](#) tekoälyn käytöstä työelämässä (molemmat englanninkielisiä).

Osana em. kampanjaa on käynnissä [hyvien käytäntöjen kilpailu](#), jossa kerätään työpaikkojen oivaltavia esimerkkejä digitalisaation hyödyntämisestä työterveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Suomalaisista kilpailuehdotuksista valitaan syksyllä 2024 kaksi parasta, jotka lähetetään yhteiseurooppalaiseen kisaan.

Kampanjan aiheista ja tapahtumista saa lisätietoja [Kansallisilta Terveellinen työ -kampanjasivuilta](#) sekä [EU-OSHA:n yhteisiltä eurooppalaisilta kampanjasivuilta](#). Muista EU-OSHA:n ajankohtaisista aiheista tiedotetaan www.ttl.fi/euosh -sivustolla. Työterveyslaitos viestii sosiaalisessa mediassa Terveellinen työ -kampanjasta #TerveellinenTyö -tunnuksella.

EU-OSHA jatkaa Worker Exposure Survey (WES) kyselyn tulosten analysoimista ja julkaisee lisätietoja tuloksista lähikuukausina. Selvityksen tarkoituksena on lisätä tietoisuutta syöpäriskeistä työpaikalla ja parantaa ymmärrystä siitä, missä altistumista voi mahdollisesti tapahtua.

ESENER2019-aineiston keruu on käynnissä. Alustavista tuloksista tiedotetaan ke-
väällä 2025. ESENER-tutkimuksessa tarkastellaan, miten työterveyttä ja -turvallisuutta
 johdetaan eurooppalaisilla työpaikoilla. Aikaisempiin ESENER-kyselyiden tuloksiin (ns.
 visualisointialusta) ja raportteihin pääset tutustumaan [tästä](#).

Lisätietoja: Liisa Hakala, STM ja Taina Pääkkönen, TTL
 sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi, etunimi.sukunimi@ttl.fi
 puhelin: 02951 63566 (Hakala) ja 046 850 5075 (Pääkkönen)

4.3 Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)

Euroopan komission yhteydessä toimii EU:n Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors' Committee, SLIC). Suomen edustaja komiteassa on sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolta. Komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kulloisessa EU-puheenjohtajamaassa varsinaiseen kokoukseen sekä teemapäivään. Belgian puheenjohtajakaudella keväällä 2024 keskusteltiin muun muassa EU:n maatalouspolitiikkaan liittyvästä sosiaalisen ehdollisuuden toteuttamisesta ja vuosille 2025–2027 suunnitellusta asbestidirektiivin toimeenpanoon liittyvästä valvontakampanjasta. Unkarin puheenjohtajakaudella syksyllä 2024 käsitellään työsuojeluvälvönnän ja siihen liittyvän viestinnän parhaista käytännöistä.

Komitealla on erilaisia työryhmiä ja verkostoja. Suomi on mukana neljässä työryhmässä ja neljässä alatyöryhmässä. Näiden työryhmien tehtävät liittyvät yleisiin valvonta-asioihin, uusiin riskeihin, biologisiin tekijöihin, liikkuvien työntekijöiden työsuojeluun, kemikaaleihin sekä koneturvallisuuteen. Työryhmien kokoonpanoja tarkastellaan lokakuussa etukäteen sovitun henkilökierron periaatteiden mukaisesti. Tällöin on esitetty perustettavaksi myös uusi työryhmä PHYSEX, joka tulee keskittymään fyysikaalisten altisteiden valvontaan liittyviin kysymyksiin. Suomi osallistuu myös työsuojeluvälvönnän tiedonvaihtoverkostoon SLIC-KSS, jossa viranomaiset voivat kysyä toisiltaan valvontaan liittyviä asioita.

Vuonna 2024 toteutettava SLIC:n valvontakampanja käsittelee työtapaturmatarkastusten toteutusta ja tapaturmien ennaltaehkäisyä maa- ja metsätaloudessa sekä rakennus- ja kuljetusalalla. Valvontahankkeesta on tulossa päätöstilaisuus ja raportti vuonna 2025.

Muita komiteassa käsiteltäviä aiheita ovat mm. tarkastajanvaihto ja hyvien tarkastus- ja muiden käytäntöjen vaihto. Suomi osallistuu vuonna 2024 Luxemburgin ja Romanian evaluointiin sekä vuonna 2025 Ranskan ja Bulgarian evaluointiin. Suomen työsuojeluhallinnon evaluointi tapahtuu vuonna 2026.

Lisätietoja: Arto Teronen ja Helena Kalliolinna
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63493 (Teronen) ja 02951 63091 (Kalliolinna)

5 Euroopan työviranomainen (ELA)

Euroopan työviranomaisen ELA (European Labour Authority) <https://ela.europa.eu/> tavoitteena on EU:n työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvan koordinoitua koskevien sääntöjen täytäntöönpano oikeudenmukaisella ja tehokkaalla tavalla. Tämä edellyttää kaikissa jäsenvaltioissa hyvää yhteistyötä ja tietojenvaihtoa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välillä sekä resursseja yhteisiin toimiin.

ELA edistää EU-maiden yhteistyötä sekä muiden muassa koordinoi yhteisiä ja samanaikaisia tarkastuksia, tekee analyyseja ja riskinarvioiteja maiden rajat ylittävään työntekijöiden liikkuvuuteen liittyvistä asioista ja toimii sovittelijana EU-maiden välisissä riita-asioissa. ELA myös tukee jäsenvaltioita pimeän työn torjunnassa.

ELA:n hallintoneuvosto vastaa työviranomaisen strategisesta ohjauksesta ja valvoo sen toimintaa. Nimetyt kansalliset asiantuntijat samoin kuin ELA:n asiantuntijat toimivat yhteistyötahoina ja viestinviejinä jäsenmaiden ja ELA:n välillä.

ELA:n toimintaa tukee jäsenmaissa toteutettava työohjelma Single Programming Document 2023-2025. Keskeiset työelämän ilmiöt, kuten Ukrainan pakolaiset työmarkkinoilla, lähetettyjen työntekijöiden asema, kansainväliset tiekuljetukset, rakentaminen (#EU4FairConstruction) sekä pimeän työn torjunta kokonaisuudessaan ovat olleet ELA:n toiminnan keskiössä. Toimintatapoina ovat mm. EU:n yhteiset kampanjat ja toimintaviikot sekä tietojenvaihto, tiedottaminen ja valvonta eri muodoissaan niin EU- kuin kansallisella tasolla. Yhteistyön, valvontatoiminnan ja pimeän työn vastaisen toiminnan puitteissa on virkamiesvaihtoja ja oppimisvierailuja sekä kootaan EU-maiden hyviä käytäntöjä.

Lisätietoja:

National Liaison Officer Finland: Noora Mattsson, AVI

Kokonaiskoordinaatio/hallintoneuvosto: Henna Huhtamäki, STM (Kimmo Ruth, TEM)

Tiedonvälitys: Päivi Kantanen, TEM, (Henna Huhtamäki, STM, Eva Mäntymäki, AVI)

[EURES](#) (Eurooppalainen työnvälitysverkosto): Laura Perheentupa, TEM

Sosiaaliturva- ja vakuutusasiat: Henna Huhtamäki, STM

Lähetetyt työntekijät: Anu Ikonen, AVI

Pimeän työn torjunta: Päivi Kantanen, TEM

ELA:n työsuojelusidonnaiset asiat ja työsuojeluhallinnon toimet pimeän työn torjunnassa: Kirsi Kyrkkö, STM

Jäsenmaiden välinen sovittelu, WG Mediation: Henna Huhtamäki, STM

Tarkastustoiminta, WG on Inspection: Riikka Mandelin-Hakala, AVI, (Merja Laakkonen, AVI)

Tarkastustoiminta, pimeän työn torjunta: Mikko Murto, AVI, (Virve Leskinen, AVI)
NordicBaltic-yhteistyö: Riku Rajamäki, STM

Yhteystiedot:

Ministeriöt: etunimi.sukunimi@gov.fi

AVI:t: etunimi.sukunimi@avi.fi

5.1 Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi

ELAan perustettiin vuonna 2021 pysyvä pimeän työn torjuntaa käsittelevä eurooppalainen foorumi ([European Platform tackling undeclared work](#)). EU:n tasolla pimeällä työllä tarkoitetaan "kaikkea palkallista toimintaa, joka on luonteeltaan laillista, mutta jota ei ole ilmoitettu viranomaisille, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden sääntelyjärjestelmien erot". Pimeää työtä on kaikenlaisilla talouden aloilla sekä kansallisesti että rajojen yli.

Päävastuu pimeän työn torjumisesta on kansallisilla viranomaisilla, jotka kaikki ovat veloitettuja torjuntatyöhön. ELA edellyttää myös työmarkkinajärjestöt osallistumaan pimeän työn torjuntaan. Pimeän työn torjunnan kansallinen verkosto koordinoi Suomessa velvoitteiden hoitamista.

Moniviranomaisyhteistyö on keskeinen osa pimeän työn torjuntaa. Työsuojeluviranomaiset käsittelevät työlöihin ja/tai työterveys- ja turvallisuusnormeihin liittyvää väärinkäyttöä ja valvovat työsuhdetta koskevan lainsäädännön noudattamista. Sosiaalivakuutusmaksupetoksia torjuvat sosiaaliturvatarkastukset ja veronkiertoa torjuvat veroviranomaiset. Myös esimerkiksi tulli- ja maahanmuuttoviranomaiset sekä poliisi ovat toiminnassa mukana. Yhteistyö järjestöjen kanssa on Suomessa luontevaa.

Suomessa pimeän työn torjunta on osa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa.

Lisätietoja: Ks. kohta 5 (ELA)